

Adnotations in Deuteronomium

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ.

17.24 ΚΕΦ. Α΄.

Στίχ. λα΄. Ὡσεὶ τροφοφορήσαι ἄνθρωπος. Ἀκύλας. Ὡσεὶ ἄραι τροφὸς τὸν υἱὸν ἐβάστασεν, ἡρμήνευσεν. Ὡριγένης δὲ ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἱερεμίαν ὁμιλίαις φησὶ «Συμπεριηρέχθη καὶ συγκατέβη ὑμῖν, τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν οἰκείουμενος· ὡς διδάσκαλος συμπελλίζων παιδίῳ, ὡς πατὴρ ἰδίου τῆθενούμενος παῖδα, καὶ τοὺς τρόπους αὐτῶν ὑποδύμενος, καὶ κατὰ μικρὸν ἄγων αὐτοὺς ἐπὶ τὰ τελειότερα καὶ ὑψηλότερα.» ΚΕΦ. Γ΄. Στίχ. ιη΄. Καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν. Ταῦτα λέγει τῇ φυλῇ Ῥουβειμ, καὶ τῇ φυλῇ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ. Στίχ. κζ΄, κη΄. Πλέον τῷ Μωϋσεῖ παρὰ τῷ Ἀαρὼν δίδωσι, τὸ θεάσασθαι τὴν γῆν ἐξ αὐτόπτου. Τὴν δὲ εἴσοδον οὐ δίδωσι, τῇ τῆς πίστεως ἐνδεία ταύτην τὴν δίκην ἐπιθεῖς, καθ' ἣν ἀμφοτέρους ἐκτὸς τῆς γῆς τῆς ἐπηγγελμένης μεθίστησιν ἀπὸ τοῦ βίου, καὶ δυναμένους ἀφικέσθαι, τοῦ τέλους ἅτε διὰ πίστεως διδομένου. Ὁ δὲ καὶ σύμβολον εἰς τὸν νόμον, οὐ δυνάμενον τελειῶσαι οὐδὲ τὴν ἐπαγγελίαν ἀποκαταστήσαι, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. Τιμὴ δὲ αὕτη, τὸ γνῶναι κρίσιν Θεοῦ, καὶ προγνῶναι τὴν οἰκείαν τελευτήν. Τοῦ αὐτοῦ. Προάγει τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἤδη μὲν ἡγιασμένον ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως, καὶ παρὰ μὴς Μωϋσέως, τὸ δὲ ἀρχικὸν πνεῦμα διὰ Μωϋσέως μέλλοντα κομίζεσθαι πρὸς τὸ καὶ οἰκείου ἀντ' αὐτοῦ καταστήσαι. Ὡσπερ καὶ Ἐλισσαῖος ἐν πνεύματι Ἡλίου παρῆν τὸ Ἡλίου πράξων ἔργον· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ πνεύματι τὰ αὐτὰ κατεργάζεσθαι δεῖ. Λάβει πρὸς ἑαυτὸν, ὡς φησὶν ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, τὸν Ἰησοῦν υἱὸν Ναυῆ, ἄνθρωπον ὃς ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτῷ. Οὕτω καὶ οἱ ἀπόστολοι Πνεῦμα ζωοποιὸν 17.25 ἔχοντες ἀπὸ τῆς ἐμφυσήσεως τοῦ Κυρίου, πνεῦμα κομίζονται τὸ ἀρχικὸν ἐξ οὐρανοῦ καταπεμπόμενον· οὐ πνεῦμα ἐν πνεύματι, ἕτερον ἐφ' ἑτέρου· ἀλλ' ἐνὲρ γειαν ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, καθάπερ ὁ Παῦλος διδάσκει. ΚΕΦ. Δ΄. Στίχ. ιβ΄. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς φωνὴν ῥημάτων, ἣν ὑμεῖς ἠκούσατε. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτό. Ἄλλος φησὶ· Δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς θεωρεῖ τις καὶ ἀκούει τὰ νοήματα. Φωνὴν ῥημάτων. Ἐνταῦθα τὰ κατὰ φύσιν εἴρηκεν, ὅτι ἀκοὴ δέχεται τὴν φωνήν. Ὅσον γὰρ ἀπὸ τῆς ἀκριβείας τοῦ γράμματος, μόνη ἡ Δεκάλογος ἦν ἐν ταῖς πλαξὶ γεγραμμένη, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ προστάγματος Θεοῦ ὁ Μωϋσῆς ἐδίδαξε ΚΕΦ. ΙΔ΄. Στίχ. ιθ΄. Πάντα τὰ ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν ἀκάθαρτα ἔσται. Τῶν πετεινῶν, οἶμαι, ὅσα μὲν σκόλοπας ἔχει καὶ τωτέρω τῶν γονάτων ὑπὲρ τὰς βάσεις, καθαρὰ εἶναι βούλεται· ὅσα δὲ μὴ, ἀκάθαρτα. Ἀποφάσκει τοῖς νυν ὁ νόμος τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλΐαιετον, καὶ μέντοι καὶ τὸν γύπα. Δίπτεται γὰρ ὑψοῦ τὰ τοιάδε, καὶ τοῖς ἀνωτάτω λίαν ἐναμβρύνεσθαι φιλεῖ, καὶ μισεῖ τὰ κάτω· Νεοσσοὶ γὰρ, φησὶ, γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτανται. Τοιουτωσὶ δὲ πως ὁ ἐξοφρυσσάμενος ἄγαν, καὶ ἐπλημένον ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν νοῦν, καὶ τοῦ μὲν ἐπιεικοῦς καὶ μετρίου φρονήματος ὑπερορᾶν ἠθισμένος, ἠκιστα δὲ ἀγαπῶν τὸ τοῖς ταπεινοῖς συναπάγεσθαι. Συγκαταψέγει δὲ τούτοις καὶ τὸν ἰκτίνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· δι' ὧν εὖ μάλα σημαίνεται τό τε ἀρπάζειν εἶδος καὶ δεινὸν εἰς κακουργίαν ἀνθρώπων γένος. Καὶ τούτων μὲν πρωτότυπος ἰκτίν, οὐ θατέρου γε μὴν ὁ μελανώτατος καὶ βαθύς. Σκοτεινοὶ δὲ πως καὶ οὐχ ἅπασιν ἐναργεῖς οἱ δρομεῖς εἰς πονηρίαν καὶ ἀσυμφορεῖς τοῖς πολλοῖς, ἔν γε δὴ σφίσιν αὐτοῖς παρέχοντες μοχθηρίαν. Παραπέφυκε πως αἰεὶ τοῖς τὴν ἐπάρατον ἀλαζονείαν ἠρρώστηκόσι τὸ πλεονεκτεῖν ἐθέλιν· οὐς οὐ δύναται τὸ τυχὸν καὶ πολυτρόποις κακουργίαις ἐκπλεονεκτεῖν εὐρήμασιν· καθαρπάζειν δὲ οὕτω καὶ τοῦτο ἀπλήστως. Ταύτη τοι

συνάπτει λέγων εὐθύς· Καὶ στρουθίον, καὶ λάρων. Ἐπληστα γὰρ οἶμαι ταυτὶ, τὸ παρεμ πίπτον ἀεὶ συλλέγοντα. Εἰτά φησιν, ὅτι ἰέρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, καὶ νυκτικόρακα, καὶ καταρά κτην, καὶ ἴβιν, καὶ προσφορίονα, καὶ πελεκᾶνα, καὶ κύκνον. Καταγράφει δ' ἂν ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ τάδε, καὶ τοὺς ὠμούς καὶ ἀγρίως ἐτέρους ἐπιβουλεύοντας, καὶ ἀσχέτως ἐπιφυομένους οἷς ἂν δύναιντο τυχόν· 17.28 ὡς καὶ αὐτὸν ὑποφέρει οὐ παραιτεῖσθαι τι τὸν ἐπὶ ζωῆς κίνδυνόν τε καὶ φόβον. Ὁ μὲν γὰρ ἰέραξ κατα θρώσκει τε δεινῶς παντὸς ἀσθενεστεροῦ πετεινοῦ, καὶ κατὰ στρουθίων ἴεται, καὶ διόλλυσι λαβῶν. Κα τaráκτης γε μὴν καὶ ἴβις καὶ πορφυρίων, προσθεῖην δ' ἂν ὅτι καὶ πελεκᾶνον, ἐπιβαίνονται τοῖς ἰχθύσι, καὶ τρυφὴν ποιοῦνται τὸν ἐκείνων ὄλεθρον. Τοιοῦτοι δὲ πάντες, ὅσον ἦκ' ἐς τρόπους ἀγριότητα, οἱ παρ' οὐδὲν ἡγούμενοι τὸ διολλύναι τινὰς διὰ γε τῶν σφίσιν αὐτοῖς ἡδὺ, οἱ τὸν τῆς φιλαλληλίας παρῳσάμενοι νόμον, καὶ τοῖς τῆς ἀγάπης προσκε κρουκότες θεσμοῖς. ΚΕΦ. Ι΄. Στίχ. ιθ'. Καὶ ἐξαίρει λόγους δικαίων. Στίχ. κ'. Δικαίως τὸ δίκαιον διώξει. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Φῶτιον καὶ Ἀνδρέαν πρεσ βυτέρους ἐπιστολῆς. Τουτέστιν, μετὰ τὸ γινώσκειν καὶ πεπαιδεῦσθαι τοὺς τῆς δικαιοσύνης λόγους, διώξεις καὶ ἐπιζητήσεις τὸ δίκαιον, καθαρεύων πάσης προσπαθείας· καὶ ταύτη τὸ δίκαιον δίκαιος ὧν ζητήσεις, καὶ πανταχόθεν περιπεφραγμένος, καὶ ἔσω τῶν ὄρων τῆς δικαιοσύνης ἰστάμενος. Πολλοὶ γὰρ αὐτὸ τὸ ἐθέλουν δι' καιοὶ εἶναι, μεθυσθέντες τὸν νοῦν διὰ τῆς δικαιοσύνης ἀκριβοῦς αὐτῶν, δικαιοσύνης τὴν δικαιοσύνην ἠδίκησαν. Ὅθεν καὶ ὁ συνετὸς Ἐκκλησιαστής, μᾶλλον δὲ ὁ τῆς συνέσεως παιδευτὴς (Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀληθὴς Ἐκκλησιαστής, τῆς Ἐκκλησίας ἢ κεφαλὴ, καὶ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν ἢ ἀνωτάτω καὶ ἐνυπόστατος σοφία καὶ λόγος), ἄγχων τὸ πέρα μέτρου, κἂν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέρηται, παραινεί· Μὴ γίνου δι' καιος πολὺ, καὶ μὴ σοφίζων περισσά. ΚΕΦ. ΙΘ'. Στίχ. κα'. Ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ. Ταῦτα μὲν ὁ νόμος ὡς ἀσθενεῖς τοὺς Ἰσραηλίτας· ὁ δὲ Κύριος ὁ ταῦτα νομοθετήσας τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς φησιν· Ἠκούσατε, ὅτι ἐρρήθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτό. (Ταῦτα μὲν ἐπὶ αἰσθητοῦ καὶ τῶν κατὰ κόσμον· ἐπὶ δὲ τῶν ἡμᾶρ τημένων ἡμῖν οὐδενὸς δεῖται ὁ Θεός. Αὐτὸς γὰρ ἐπὶ πτης ἀπάντων καὶ κριτής.) Σημειωτέον, ὅτι καὶ τῶν βεβλημένων εἰς τὸν γάμον παραίτησις ἦν τό· Ἄγρον ἡγόρασα, καὶ γυναῖκας ἔγημα. ΚΕΦ. Κ'. Στίχ. ε'. Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινήν, καὶ οὐκ ἐνεκαίνισεν αὐτήν; Εἰς τὸ αὐτό. Τύπος οὖν ἄρα τοῦ παροικίαν ἢ γεῖσθαι μὴ ἀνεχομένου τὴν παροῦσαν ζωὴν, ὁ οἰκίαν οἰκοδομῶν, καὶ ταῖς περὶ ταῦτα φιλεργασίαις σπουδαίως ἐγκείμενος· τοῦ δὲ φιλοκτήμονος καὶ φιλοκερδοῦς, ὁ ἀμπελῶνα φυτεύων. Τὸν δὲ γυναικομανῆ καὶ 17.29 τεθραυσμένον, καὶ ταῖς τῆς σαρκὸς ἐπιθυμίαις ἐπι δόντα τὸν νοῦν, κατασημαίνειν ἂν γυναικὸς μνηστεῖαι. Προσιόντι γὰρ τῇ τοῦ στρατοκήρυκος φωνῇ, τῆς ἱεράς καὶ μαχιμωτάτης ἀποχωροῦσι πληθύος. Ἄ δὲ ἦν εἰκὸς τοὺς τοιοῦσδε συνειλημμένους ἐννοεῖν τε καὶ λέγειν, ταῦτα δὴ φθάσας ὁ κῆρυξ ἀναφωνεῖ. Ἡ οὐκ ἀληθὲς τούτοις τὰ τοιαῦτα νομίζεις; Εἰώθασι φιλοῦντες ἐν διωγμοῖς τὸ ἀφερεπνον ἀγαπᾶν, καὶ ταῖς ὑπὲρ τῆς εἰς Θεὸν ἀγάπης κατακολουθεῖν σπουδαῖς, ἐννοοῦντες, ὅτι, εἴ τι γένοιτο παθεῖν ἀγωνιζομένους, οἴκων τε καὶ κτήσεων, καὶ τῶν παρὰ σφίσιν τετιμημένων ἐκπίπτουσιν ἐπιθυμιῶν. Στίχ. η'. Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; Τοῦ αὐτοῦ. Ὁ τοῖς γῆϊνοῖς ἐγκείμενος, καὶ οἱ κίας οἰκοδομῶν, καὶ φυτεύων ἀμπελῶνας, ταῖς τῆς φιλοσαρκίας ἡδοναῖς ἠττώμενος, ἔσται που πάντως δειλὸς τε καὶ ἀναλκίς. Στίχ. ι'. Ἐὰν δὲ προσέλθῃς πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι αὐτήν. Ὅμοιον τοῦ· Εἰς ἦν δὲ πόλιν εἰσέλθητε, ἐξετάζετε, τίς ἐξ αὐτῶν ἀξιὸς ἐστίν. Τὸ δὲ, μετ' εἰρήνης, ὅμοιον τῷ ἀποστολικῷ· ὅτι Δουλοῦν Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι. Στίχ. ιγ'. Καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μάχαιρας. Τοῦ αὐτοῦ. Μάχαιρα δὲ τοῦ πνεύματος εἶη ἂν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὴν μάχαιραν δὲ τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ρῆμα

Θεοῦ, ὧτινι οἱ θεσπέσιοι μαθηταὶ ἀπέκτεινον ἅπαν ἀρσενικὸν τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως, ὡς Σίμωνα καὶ Ἐλύμαν τοὺς μάγους, καὶ τὰ ἰσχυρὰ δὲ αὐτῶν κατέλυον δόγματα· περιεποιῶντο δὲ τὰς γυναῖκας, καὶ δυναμένας εἶπεῖν ψυχάς· Διὰ τὸν φόβον σου, Κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν ἕως ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ τὰ νήπια δὲ ὡσαύτως, οἷς καὶ Παῦλος γράφει· Τεκνία, μὴ ταῖς φρεσὶν νήπιοι γίνεσθε, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε. Καὶ κτήνη δὲ, φησὶ, περιποιήσατε. Δίκαιος γὰρ οἰκτεῖρει ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ· τοὺς ἀλογωτέρους διὰ τῶν κτηνῶν αἰνιττόμενος. Κτήνος ἦν καὶ ὁ Κορνήλιος, κατὰ τὴν ὀπτασίαν τὴν περὶ τῶν τετραπόδων φανείσαν τῷ Πέτρῳ. ΚΕΦ. ΚΒ΄. Στίχ. δ΄. Οὐ λήψη τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων. Ἐπειδὴ μὴ δύναται ἑαυτὰ τρέφειν, τῆς μητρὸς ληφθείσης. ΚΕΦ. ΚΓ΄. Στίχ. γ΄. Οὐκ εἰσελεύσεται Ἀμανίτης. Τί δήποτε τὴν πρὸς Μωαβίτας καὶ Ἀμανίτας ἐπιμιξίαν κωλύει οὐ κατὰ ῥητόν τινα χρόνον, ἀλλ' εἰς τὸν αἰῶνα; Πρῶτον διὰ τὴν παράνομον αὐτῶν ῥίζαν· ἐκ παρανόμου γὰρ γεγένηται συνουσία· ἔπειτα διὰ τὴν ἀσέβειαν, ἧς καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας 17.32 μεταλαχεῖν παρεσκεύασαν ὠραΐσαντες τὰς γυναῖκας, καὶ διὰ τούτων αὐτοὺς εἰς τὴν τῶν εἰδώλων λατρείαν ἀγρεύσαντες. Τὸν μέντοι Ἰδουμαῖον καὶ τὸν Αἰγύπτιον μετὰ τρίτην κελεύει προσίεσθαι γενεὰν, τὸν μὲν ὡς ἀδελφὸν, τὸν δὲ ὡς εὐεργέτην ἐν καιρῷ γεγενημένον. Λιμοῦ γὰρ προσπεσόντος, εἰς Αἴγυπτον εἰσελθόντες οἱ πατέρες αὐτῶν διετράφησαν. Διδάσκει τοίνυν ὁ νόμος ἡμᾶς, μηδὲ παλαιᾶς εὐεργεσίας ἀμνημονεῖν. Στίχ. ιδ΄. Τί ἐστίν, Ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἔμπε ριπατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ σου; Οἶδε πολλάκις δυσσομίας ὁ ἀὴρ ἐμπιπλάμενος λοι μὸν ἐμποιεῖν. Ἐκέλευσε τοίνυν αὐτοῖς στρατοπε δευομένοις τὴν ἐκκρινομένην καταχωννύναι κόπρον. Ἴνα δὲ μὴ ἀπειθήσαντες βλάβην εἰσδέξωνται, ἀναγ καίως ἐπήγαγεν· Ὅτι Κύριος ὁ Θεός ἐμπεριπατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ σου. Καὶ τὴν αἰτίαν διδάσκει· Ἐξελέσθαι σε, καὶ παραδοῦναι τὸν ἐχθρόν σου πρὸ προσώπου σου. Διὰ δὲ τούτου παιδεύει μηδὲν πράττειν παράνομον. Τοῦτο γὰρ ἐπάγει· Καὶ ἔσται ἡ παρεμβολή σου ἁγία, καὶ οὐχ εὐρεθήσεται ἐν σοὶ ἀσχημοσύνης πρᾶγμα. Στίχ. ιβ΄. Καὶ ὁ τόπος ἔστω σοι, φησὶν, ἕξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐξελεύσῃ ἐκεῖ. Στίχ. ιγ΄. Καὶ πάσσαλος ἔσται σοι ἐπὶ τῆς ζώνης σου. Καὶ ἔσται ὅταν καθιζάνης ἕξω, καὶ ὀρύξῃς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαναγαγὼν καλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην σου ἑαυτοῦ. Στίχ. ιδ΄. Ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἐμπεριπατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ ἐξελέσθαι σε, καὶ παραδοῦναι σοὶ τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου. Καὶ ἔσται ἡ παρεμβολή σου ἁγία, καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν σοὶ ἀσχημοσύνη πρᾶγματος. Παιρατεῖσθαι μὲν γὰρ πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας πρέπει τοὺς κατανδρίζεσθαι τῶν νοητῶν ἐπιθυμοῦντας ἐχθρῶν. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ πταίομεν ἅπαντες, καὶ νοσεῖ μὲν ἡ ἀνθρώπου φύσις τὸ εὐόλισθον εἰς τὸ πλημμελές· συνήσει δὲ οὐδεὶς παραπτώματα, κατὰ τὴν τοῦ Ψάλλοντος φωνήν· Γένοιτο, φησὶ, μιᾶ τῶν ἐμφύτων καὶ ἐν ὑμῖν ἀκαθαρσιῶν περιθραύεσθαι μονονουχί, καὶ ἀλίσκεσθαι τι νενοσηκότας τῶν ἕξω νόμου καὶ ζωῆς ἁγιοπρεποῦς. Ἐνοικεῖ γὰρ τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος. Πρῶτον μὲν μὴ ἐναργῶς καὶ ἀκρύπτως, μήτε μὴν ἐν ὄψει πολλῶν, τὰ ἐκ τῆς ἀρρώστιας πραττέσθω πταίσματα· ἀλλ' οἷον ἕξω λεληθότες, καὶ ὡς ἀπωτάτω τῆς παρεμβολῆς· εἶτα ταῖς ἐπανορθώσεσι κατακαλυπτέσθω, φησὶ· Σοφοὶ γὰρ καλύψουσι τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνες, κατὰ τὸ γεγραμμένον. Καταλήγοντες γὰρ τῶν πλημμελημάτων, καὶ ταῖς εἰς τὰ ἀμείνω ῥοπαῖς ἀνα στοιχειοῦντες τρόπον τινὰ τὸν νοῦν, εἰς τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ὠφελοῦν, ἐκ μέσου ποιούμεθα τὰ προσπταίσματα· καὶ τὴν ἄκοσμον ἀμαρτίαν ταῖς τῶν ἐφεξῆς εὐωδίαις νικήσαντες, εἰσελευσόμεθα πάλιν εἰς τῶν ἁγίων παρεμβολήν, τουτέστιν εἰς τὴν τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησίαν. Ἐν Χριστῷ δὲ τοῦτο πληροῦται, εἰ λάβομεν τὸν αὐτοῦ σταυρὸν, γοργῶ καὶ εὐζωνοτάτω φρονήματι κεκρημένοι. Τὸ γὰρ ἔχειν ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ ζωστήρος πάσσαλον, ἡγουν τὸ 17.33 ξύλον, τοῦτο πλαγίως ὑπαινίττεται. Πνευματικῶς οὖν τῶν νοητῶν ὑποτύπωσιν ποιούμενοι τὰ σωματικά· οὐ γὰρ ἔσμεν ἐν ἀκαθαρσίαις, ἐν ὀφθαλμοῖς

ἐπαμύνειν τοῦ πεποιηκότος Θεοῦ εἰς ἐφεδρῶνας ἰόντες. Δεῖ οὖν ἡμᾶς καταχωννύειν ἀκαθαρσίας, Ὅτι Κύριος περιπατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ἐνοικεῖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐμπεριπατεῖ Χριστός. ΚΕΦ. ΚΔ΄. Στίχ. ʹ. Οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον, οὐδὲ ἐπι μύλιον, ὅτι ψυχὴν οὕτως ἐνεχυράζει. Εἰς τὸ αὐτὸ ἄλλως. Οὐκ ἔστι μύλος οὐδὲ ἐπιμύλιον ψυχῇ, ἀλλὰ πρὸς ἐργασίαν συντελεῖ ἄρτου, δι' οὗ μάλιστα ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Σημειωτέον αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα. Καὶ γὰρ περὶ αὐτοῦ ἐλέχθη· Ὅτι τοῦ σώματος τὸ αἷμα ψυχὴ ἐστίν. Καταχρηστικῶς οὖν ταῦτα νοητέον. Οὔτε γὰρ τὸ αἷμα, οὔτε ὁ μύλος ψυχὴ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ζῆν συμβαλλόμενα. ΚΕΦ. ΚΖ΄. Στίχ. ιε΄. Καὶ θήσει αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ. Ἐπειδὴ εἰκὸς ἦν, τινὰς φόβῳ τῆς τιμωρίας σπου δάζειν λανθάνειν, καὶ ἐν παραβύστῳ καὶ λανθανόν τως τὴν ἀσέβειαν ἐπιτηδεύειν· πρὸς μείζονα φόβον καὶ ἀπειλήν τῶν ταῦτα ποιούντων, καὶ ἀραῖς ὑποβάλλει τοὺς ἀμάρτυρον τὴν ἀμαρτίαν ἐργαζομένους. Τοιοῦτοί εἰσιν οἱ εὐλάβειαν ἐπίπλαστον ὑποκρινόμενοι, ἔνδον δὲ τὰ πάθη κατορύττοντες, καὶ ἐν τῷ τῆς διανοίας κινήματι πρὸς πᾶν εἶδος ἀτοπίας ἐκβακχεύομενοι. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ἀποκρύφῳ τιθέντες τὰ εἰδῶλα. Στίχ. ιζ΄. Ἐπικατάρατος ὁ μετατιθεὶς ὄρια τοῦ πλησίον. Ὅρια τοῦ πλησίον μετατίθησι καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας, καὶ τῆς ἐνθέου πολιτείας παρασαλεύων τὸν ἐντὸς εὐρισκόμενον. Καὶ δηλοῖ τὰ ἐπαγόμενα. Στίχ. ιη΄. Ἐπικατάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ. Τοῦ αὐτοῦ. Τοιοῦτοί εἰσι καὶ οἱ ἀπὸ εἰδωλολατρίας καὶ τοὺς ἐκ περιτομῆς ἐπὶ μυσαρὰς αἰρέσεις ἐφελκόμενοι. Τυφλοὺς γὰρ ὄντας αὐτοὺς καὶ μήπω τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐσχηκότας καὶ θεογνωσίας, ἀπατῶσι δὲ καὶ πλανῶσιν, ἑτέραν ἀντὶ τῆς ἀποστολικῆς παραδεικνύντες ὁδόν. Στίχ. ιθ΄. Ἐπικατάρατος ὃς ἂν ἐκκλίνῃ κρίσιν προσηλύτου καὶ ὄρφανου καὶ χήρας. Ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀρὰν τίθησι τοὺς ὡσαύτως ἐκκλίνοντας κρίσιν προσηλύτου καὶ ὄρφανου καὶ χήρας, ἄλλως πως πάλιν τὸ αὐτὸ εἰπών. Εἰ γὰρ τὸ ῥητὸν ἔχει τὸ ὀφέλειμον, ἀλλὰ καὶ ἡ θεωρία τὸ ὑψηλὸν τερον. Προσήλυτοι γὰρ εἰσιν οἱ ἐξ ἐθνῶν εἰσιόντες τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ δὲ ὄρφανοὶ κυρίως εἰσὶν οἱ ἀποταξάμενοι μὲν τῷ ἑαυτῶν πατρὶ τῷ Σαταναῖ, μηδέπω δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐνδυσάμενοι, ἀλλ' ἔτι καὶ κατηχουμένοι ἐνάριθμοι. Ὁμοίως δὲ καὶ οὗτοι χηραὶ εἰσιν, ἀποστραφεῖσαι μὲν τὸν ἐγκατασπεύροντα αὐτῶν 17.36 τοῖς τὰ τῆς ἀπωλείας σπέρματα· οὕτω δὲ τῷ Χριστῷ ἀρμοσθέντες, ὡς ἀγνή παρθένος, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον. Οἱ οὖν ἐκκλίνοντες τὴν κρίσιν τούτων, καὶ μὴ παραδιδόντες αὐτοῖς ἀνόθευτον τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὑπὸ κατάραν εἰσίν. Καὶ τὰ ἄλλα δέ τις φιλοπόνως ἐπεξιῶν, δυνήσεται πνευματικῶς θεωρεῖν, σωζομένης τῆς ἐρμηνείας. Στίχ. κ΄. Ἐπικατάρατος πᾶς ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου. Τὸ, ἐν πᾶσι, κείμενον παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα, κυροῦται ἀπὸ τοῦ Σαμαρειτικοῦ ἀντιγράφου, ἐν ᾧ τὸ χὸλ, ὅπερ ἐστὶ πᾶσιν ἢ πάντα, φερόμενον εὐρο-μεν. Οἷς συνάδει καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγων· Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν. Ὅθεν οἱ ἐκ περιτομῆς ἐλέγχονται ὑπὸ κατάραν ὄντες, τὸ μὴ πάντα ποιεῖν. ΚΕΦ. ΛΓ΄. Στίχ. ʹ. Ζήτω Ῥουβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέτω. Ἐπειδὴ Ἰακώβ ἀποθνήσκων κατηράσατο τῷ Ῥουβὶμ λέγων· Ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης. Ὁ Μωϋσῆς εὐλογῶν φησι· Ζήτω Ῥουβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέτω. Ἀμφοτέρω καλῶς Ὁ τε γὰρ πατὴρ κατήραται αὐτῷ ὡς τῇ παλλακῇ συνελθόντι, τὰ ἐξῆς παιδεύων καὶ φοβῶν· καὶ Μωϋσῆς δικαίως εὐλογεῖ μετὰ ταῦτα· ἐπειδὴ μόνος ἐφείσατο τοῦ Ἰωσήφ, ὅτε ἀνελεῖν αὐτὸν ἐβούλοντο οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Ἄτοπον δὲ ἦν κατάραν μὲν προχωρῆσαι κατὰ ἡμαρτηκότος, εὐλογίαν δὲ μὴ δοθῆναι κατορθώσαντι.